

Madis Somelar Mirjam Puumeister

Ühiskonnaõpetuse töövihik 6. klassile

Väljaandja kinnitab töövihiku vastavust põhikooli riiklikule õppekavale ning haridus- ja teadusministeeriumi poolt õppekirjandusele kehtestatud nõuetele.

Madis Somelar, Mirjam Puumeister
Ühiskonnaõpetuse töövihik 6. klassile

Retsenseerinud Terje Hallik ja Riina Voltri
Toimetanud Mirjam Puumeister, Tarvo Siilaberg
Keeletoimetaja Piret Põldver
Kujundanud Heisi Väljak

Kolmas, muudetud ja täiendatud trükk 2021.
Esmatrükk 2014

Fotod ja illustratsioonid

Shutterstock: Tyler Olson 72 (vasakul); ESB Professional 72 (paremal).
Wikimedia Comons: Boy 10 (paremal); Eaglestein 10 (vasakul); Pikne 15; Termer 33,
WikedKentaur 49 (keskel, vasakul); Mmh 49 (paremal); Quibik 54.
Scanpix Baltics: Mihkel Maripuu (Postimees)13.
MTÜ Eesti Naabrivalve 53.
Eesti Skautide Ühing 56.
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda 77 (all).
Eesti Aiandusliit 77 (üleval).
Euroopa Liidu tarbija nõustamiskeskus 87.

Allikad

Riigi Teataja, www.setomaa.ee, Eesti Töötukassa, www.õigusinfo.ee, Tarbijakaitseamet,
Daylight MTÜ, www.targaltinternetis.ee.

Kirjastus on püüdnud ühendust saada kõigi illustratsioonide autorite või nende volitatud esindajatega.
Palume neil, kellega me pole ühendust saanud, pöörduda kirjastuse Maurus poole.

ISBN 978-9916-663-09-7

Autoriõigus: Maurus Kirjastus OÜ, 2021

Kõik õigused käesolevale väljaandele on seadusega kaitstud. Ilma autoriõiguse omaniku kirjaliku loata pole lubatud ühtki selle väljaande osa paljundada ei mehaaniliselt ega muul viisil.

Töövihiku kasutajale

Käesoleva töövihiku koostamisel on lähtutud uuest põhikooli riiklikust õppekavast. Töövihik on kujundatud ja illustreeritud ajakohaselt ning õpitulemuste saavutamist toetavalt.

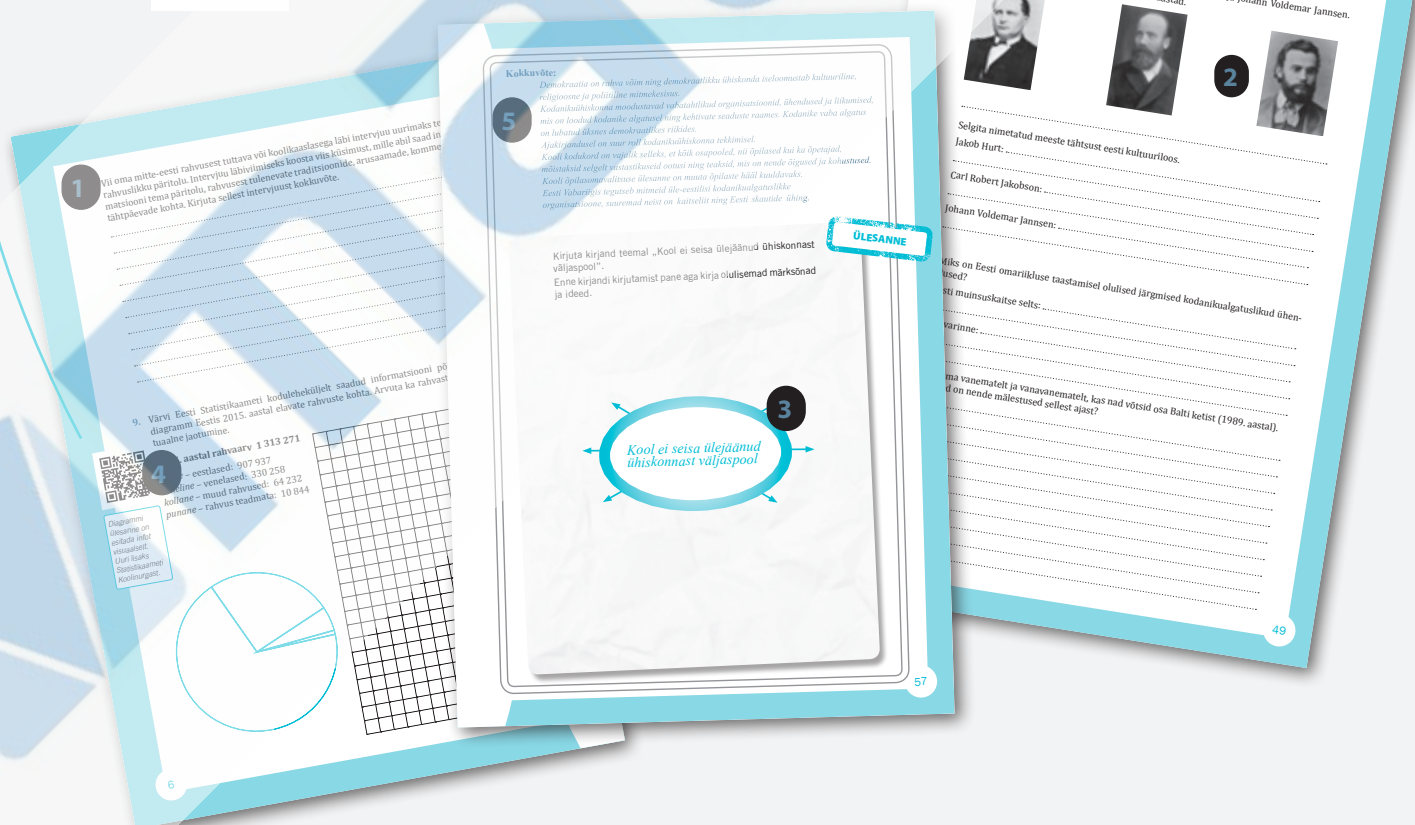
Kui õpikus käsitletakse kõige üldisemalt ühiskonna toimimist, siis töövihikus kinnistatakse õpikus käsitletud keskeid mõisteid konkreetsete ülesannete kaudu **1**. Näiteks on töövihiku ülesannetes näidatud, kuidas põimuvad omavahel Eesti ühiskonna ajalooline kujunemine ja tänapäevane Eesti. Kõik ajaloos olnud ja toimunud mõjutab meie nüüdisühiskonda ning ajaloo tundmine aitab paremini mõista praegust olukorda **2**.

6. klassi õpilase jaoks on aga kõige tähtsamad tema perekond, kool ja kodukoht. Nende tundmisest tulebki alustada, et kujuneda ettevõtlikuks, ennast teostavaks ja kaasinimestega arvestavaks ühiskonnaliikmeks. Kool ei seisa ühiskonnast väljaspool **3**!

Töövihikust leiad viiteid Statistikaameti kodulehele, Vikipeediale ja ka erinevatele internetis leiduvatele mängudele ja videoklippidele – selleks on kasutatud QR-koodi **4**. Siin on allika-
katkendeid ja pilte, mida analüüsida, ning kontuurkaarte, mida täiendada. Töövihik on jagatud viieks osaks ning iga osa lõppu on lisatud kokkuvõtte ja põnev ülesanne **5**.

QR-koodi abil saab viiteid
nutiseadmes kergesti avada.

§1. Erinevad rahvad ja nende traditsioonid

Mõistekaart: nimeta Eesti riigis elavaid rahvarühmi. Too kaks näidet selle kohta, kuidas Eesti on paljurahvuseline riik.

Rahvarühmad:

Eesti on paljurahvuseline riik:

1.

2.

1. Selgita, kuidas erinevad omavahel põhirahvus ja rahvusvähemus.

.....

.....

.....

EV põhiseaduse § 49 sätestab: „Igaühel on õigus säilitada oma rahvuskuuluvus.“ Uuri järele, mis peatükki kuulub see paragrahv. ☐

Peatüki pealkiri.

2. Eestis tegutsevad mitmed vähemusrahvuste ühendused: Pärnus ingerisoomlaste selts, Narvas juudi kogukond ja Narva Rootsi selts. Mis on nende ühenduste tegevuse eesmärk?

.....

.....

.....

3. Vali üks õpikus nimetatud Eestisse elama asunud vähemusrahvus (näiteks rannarootslased) või kultuurigrupp (näiteks setod). Kirjelda nende kultuuritraditsioone ning too kaks näidet, kuidas nad on mõjutanud meie kohalikku kultuuri.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Mis on UNESCO tegevuse eesmärk? Uuri lisaks internetist või entsüklopeediast.

.....

.....

.....

Nimeta kaks Eesti kultuuripärandit, mis on UNESCO kaitse all. Põhjenda, miks just need on kaitse all.

1)

Põhjendus:

.....

.....

2)

Põhjendus:

.....

.....

5. Mida saaksid teha Sina, et kaitsta Eesti kultuuripärandit?

.....

.....

.....

6. Miks on oluline õppida tundma teiste rahvaste kultuuri ja kombeid? Too selle kohta kaks näidet oma kogemusest.

Põhjendus:

Näited:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Miks suurenes erinevate rahvaste sissetulek Eestisse pärast 2004. aastat?

.....

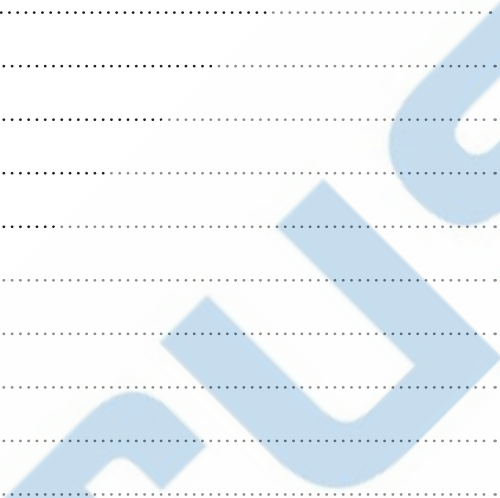
.....

.....

[https://
et.wikipedia.
org/wiki/
UNESCO](https://et.wikipedia.org/wiki/UNESCO)

8. Vii oma mitte-eesti rahvusest tuttava või koolikaaslasega läbi intervjuu uurimaks tema rahvuslikku päritolu. Intervjuu läbiviimiseks koosta viis küsimust, mille abil saad informatsiooni tema päritolu, rahvusest tulenevate traditsioonide, arusaamade, kommete ja tähtpäevade kohta. Kirjuta sellest intervjuust kokkuvõte.

9. Värvi sektordiagramm Eestis 2021. aastal elavate rahvuste kohta. Arvuta ka rahvastiku protsentuaalne jaotumine.

2021. aastal rahvaarv 1 330 068

sinine – eestlased: 914 896

roheline – venelased: 322 700

kollane – muud rahvused: 85 333

punane – rahvus teadmata: 7 139

[illegible]

§2. Peamised usundid Eestis

Mõistekaart: kirjuta oma sõnadega religiooni mõiste. Täienda mõistekaarti märksõnadega, näiteks mis seostub Sinul religiooniga. Nimeta ka Eestis esindatud peamisi usundeid.

Kirik, nt Tartu Jaani kirik

1. Selgita järgnevate väidete sisu.

- a) Eesti Vabariigis on usuvabadus.
.....
- b) Eesti Vabariigis pole riigikirikut.
.....

2. Loe läbi järgnevad väited. Märki, kas väide on tõene või väär. Paranda väär väide õigeks.

- a) Jõulud, suur reede ja Eesti Vabariigi aastapäev on kiriklikud pühad ning siis heisatakse riigilipp.
.....
- b) Algselt oli kristlik kirik terviklik ja seda nimetati kreekakatoliku kirikuks.
.....
- c) Eesti alad ristiusustati 13. sajandil taanlaste, rootslaste ja sakslaste poolt.
.....
- d) Valdav osa eestlasi kuulub roomakatoliku kiriku kogudustesse.
.....
- e) Piibel koosneb uuest ja vanast testamendist ning see on ühiseks pühakirjaks kristluses ja judaismis.
.....

3. Loe tekst läbi ja vasta küsimustele.

2011. aastal külastas Eestit Tiibeti usujuht dalai-laama, kes andis „Aktuaalsele kaamerale“ intervjuu, milles rääkis, et kõik religioonid maailmas kannavad armastuse, halastuse ja sallivuse sõnumit ning ühtki religiooni ei tohiks pidada pahatahtlikuks.

Kuigi mõnikord tekivad erinevate religioonide vahel konfliktid, tuleb dalai-laama sõnul teha vahet kogu religiooni ja vaid mõne pahatahtliku inimese vahel. „Käputäis pahandusetekitajaid kasutavad religiooni nime. Tegelikult on nende eesmärgiks raha või võim, mitte usuasjad. /.../ Mõnede pahatahtlike tegude tõttu laiendatakse seda kurjuse imagot kogu religioonile ja see on täiesti vale,“ rääkis usujuht.

Ta meenutas, et rõhutas pärast 11. septembri rünnakuid USAs, et tuleb vahet teha mõne pahatahtliku moslemi tegude ja kogu islami vahel. „Ei tohi teha üldistusi kogu religioonile nagu islam. Pahatahtlikke inimesi on ka kristlaste seas, juutide, hinduistide ja budistide seas,“ märkis ta.

Teine põhjus, mis religioonide vahel konflikte tekitab, on dalai-laama hinnangul see, et inimestel pole piisavalt teadmisi teiste religioonide kohta. „Probleem on arusaamas: üks tõde – üks usk. Üksikisiku jaoks on see põhimõte täiesti hea. Terve maailma puhul ei saa aga põhimõtet „üks tõde – üks usk“ rakendada,“ ütles ta.

Dalai-laama tõi näiteks India, kus on juurdunud mitmed religioossed traditsioonid, nagu islam, kristlus, judaism. „Nüüd moodustavad indialased ühe suure rahva, kus kõik maailma suuremad religioonid elavad kõrvuti. See on selge märk, et me võime koos elada ja üksteisest lugu pidada,“ sõnas ta.

/.../

Allikas: uudised.err.ee (17.08.2011)

a) Kes on dalai-laama?

.....

b) Mis mulje Sulle selle katkendi põhjal dalai-laamast jääb? Mis Sa veel tema kohta tead või teada tahaksid? Uuri lisaks.

.....
.....
.....

c) Mis põhjustel tekivad tema sõnul eri regioonide vahel konfliktid?

.....
.....
.....

d) Miks tuleb Sinu arvates olla salliv teiste inimeste usuliste tõekspidamiste suhtes? Nimeta kaks põhjust.

*

*

4. Vali üks oma kodukoha kirik ja kirjelda selle siseruume ja välisilmet.

Kiriku nimi (mis kirikuga on tegemist):

Siseruumide kirjeldus:

Välisilme kirjeldus:

Joonista siia pilt sellest kirikust. Kui tervet kirikut ei taha joonistada, siis võib ka olla mõni element, näiteks torn või vitraažaknad. Võib-olla jääb Sulle silma hoopis kirikut ümbritsevast surnuaiast mõni huvitav vana rist?

5. Nimeta kaks enim levinud religiooni maailmas.

Värvi tulpdiagrammi tulbad õiget värvi.

Suuremate usundite leviala maailmas:

sinine – kristlus: 31%

roheline – hinduism: 15%

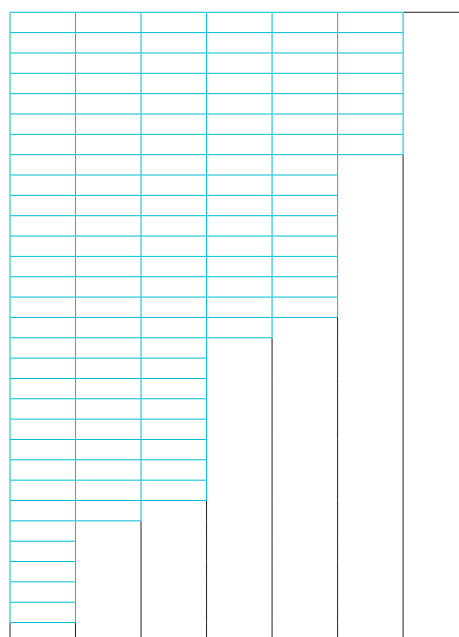
pruun – budism: 7%

kollane – islam: 24%

must – erinevad maausundid: 6%

punane – ei määratle end religioosselt: 16%

valge – teised: 1%

Too välja kaks Sinu arvates olulist tähelepanekut, mis Sa selle statistika põhjal teha saad.

1)

2)

6. Märki ristikesega, kas iseloomulik joon või tunnus on omane kristlusele või islamile.

Iseloomulik joon	Kristlus	Islam
Pühakoda on kirik		
Sümbol on poolkuu		
Religiooni rajas Muhamed		
Sümbol on rist		
Pühakoda on mošee		
Pühakiri on koraan		
Pühakiri on piibel		
Religiooni rajas Jeesus Kristus		
Paastuaeg ehk ramadaan		

Märki foto alla, kas sellel on kujutatud mošeed või kirikut.

7. Keda nimetatakse maausulisteks?

.....

.....